1853. DERTIGSTE JAARGANG. N°. 70.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1,60, buiten Assen franco per post *f* 1,75.

WOENSDAG 31 AUGUSTUS.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

„De ontruiming van de Donau-Vorstendommen!" dat was en is en zal misschien nog wel eenigen tijd blijven het war-kluwen, waarmede de Europesche diplomatie speelt en dreigt. Zeker is het nu, dat de Sultan het verzoenings-voorstel teekende, hoewel met eenige daarin gebragte wijzigingen, en daardoor den gevreesden vijand, in aantogt naar zijne domeinen, eenige stappen achterwaarts doet gaan, maar de naweeën dezer bijna afgespeelde politieke comedie zal hij in zijn eigen Rijk, onder zijne eigene onderdanen weldra en steeds met klimmend gevaar ondervinden. In de eerste plaats zal hij te strijden hebben met den beleedigden en gekrenkten trots der orthodoxe Muselmannen, ten aanzien der vrijheden van *elf* millioen Christenen verleend, en ten tweede nemen gewis deze laatsten, ziende wat Europa voor hen deed en hoe Europa over hunnen toestand oordeelt en spreekt, eene houding aan, die den Grooten Heer op de krachtigste wijze predikt: „uwe heerschappij loopt ten einde! De „halve maan" verbleekt van dag tot dag tegenover het „Kruis!" Wie weet, hoe spoedig de kreet des opstands door geheel het Turksche Rijk wordt gehoord — een kreet, die tevens de geheele Christenheid oproept tot hulp tegen de trawanten van den valschen Profeet! Dan *moet* Rusland, juist uit kracht van het nu geteekende verzoenings-tractaat, als beschermer der „geloovige Christenen" de oorlogsvlag ontplooijen — dan zal Napoleon, als beschermer „der heilige plaatsen" en der Latijnsche Christenen, in overeenstemming met Oostenrijk zich te Constantinopel laten zien — dan zal Engeland ook wel iets te beschermen hebben en in de algemeene verwarring wat goeds zoeken voor het belang van zijn handel en nijverheid en dan zal men tot de verdeeling overgaan van goederen, die, hoe slecht ook beheerd, toch zeer zijn begeerd!

In Frankrijk wordt steeds ongerustheid opgemerkt over de kwantiteit van den voorraad levensmiddelen daar te lande. De Regering, hoezeer alle moeite aanwendende, om de overdreven vrees van sommigen te dien aanzien weg te nemen, of althans te temperen, meent toch door inkoopen van granen zich te moeten voorzien tegen den mogelijken dag des kwaads. Zij doet dit gewis, naar haar oordeel, in het welbegrepen belang der groote menigte, maar misschien nog meer in haar eigen belang, trouwens heeft Louis Napoleon erger vijand, dan het *gebrek?* Geen eene Mogendheid in Europa steekt in 't geheim of in 't openbaar de hand uit naar de Keizerlijke kroon, die hij zich, onder de goedkeuring der Natie, op 'thoofd zette, maar in 't geheim loert men op zijn leven. Teleurgestelde hoop en gekrenkte eerzucht wetten den dolk en laden het pistool tegen den Neef des grooten Ooms, en nooit is er beter kans, om zulk een misdadig plan te volvoeren, dan in onrust, gebaard door gebrek. De hongerige ziet meest altijd ontevreden en nijdig op hem, die fortuin genoeg bezit, om zelfs in weelde het goede dezer aarde te genieten. Hij kan zonder wrevel een geborduurden *rok* zien, maar daaronder eene goed gevulde *maag* — dat is te erg! Hij zoekt en peinst om iets in dien *verzadigden* man te vinden, dat leelijk en hatelijk, dat onregtvaardig en tergend is en dat om wraak — en juist *hem* tot wrake roept. Hij vindt er genoeg, die ontberen en lijden wat hij ontbeert en lijdt. Te zamen in *ellende*, begeven zij zich ook te zamen in de *misdaad*, en welke tooneelen dan te wachten zijn, heeft Europa in de jongste hongerjaren beleefd.

De aandacht der politieke Franschen is thans zeer gevestigd op Belgie. Geen wonder! Dat Land, door velen steeds beschouwd als eene Fransche voorpost, als een Fransch departement, leeft steeds in zeer naauwe vriendschap met Engeland en verbond zich dezer dagen tevens aan Duitschland door het huwelijk van zijn toekomstigen Koning met eene Oostenrijksche Prinses. De hevige liberalen in Belgie zagen die verbintenis noode, omdat zij, daarin ook eene huldiging zien der ultra-behoudende politiek.

Op allerlei wijze trachten zij de menigte te beduiden, dat de staatkundige vrijheid der Natie gevaar loopt, en bespottelijk is dikwijls het bewijs, dat zij daarvoor aanvoeren. Zoo riepen zij onlangs: „zie, hoe wij met geforceerden marsch naar den Staatkundigen Metternichschen Johannesberg optrekken! Onze soldaten worden reeds in Pruissische of Oostenrijksche uniformen gestoken!

De Koning van Pruissen *onze* bondgenoot! Hij die eenmaal zeide, dat eene Constitutie, een blad papier, niet zijn zou de tolk tusschen hem en zijn volk! De Keizer van Oostenrijk, die in antwoord op constitutioneele eischen, een Radetzky zendt met geweer en kanon, in staat van beleg-verklaringen en krijgsraden! En die de vriendschap zoekt van deze beiden, ontdekt al spoedig een derde, om het staatkundig klaverblad te formeren, namelijk den magtigen en roemruchtigen Russischen Czaar, die nooit lacht en weinig spreekt en altijd de handen op den rug heeft en met den knoet kwispelt! Belgen! ziet uwe militaire kinderen in kleedij naar Oostenrijksch en Pruissisch model en denkt er om en vergeet het niet, in welk gezelschap gij zijt!" Menigeen, dit lezende, lacht om de staatkundige zwaarmoedige tinnegieters, die zich zoó door eene Pruissische schaar in een pak, dat knelt en kwelt, laten steken, maar men onthoude, dat er in onzen tijd om veel is gelagchen, dat later tranen met tuiten te voorschijn riep, en dat veel voor zeer bespottelijk is gehouden dat een weinig tijds daarna als hoogst gewigtig en zeer natuurlijk werd geacht. De Belgische geestelijkheid zag zich door de echtverbindtenis van den Kroonprins in eene eenigzins moeijelijke positie geplaatst. Zij, sedert Napoleons heerschappij zeer Fransch gezind — zij, die het R. Catholijk geloof in Frankrijk onder de hooge bescherming ziet van kroon en scepter, achtte eene naauwe alliantie met Frankrijk als het begeerlijkste goed, en wie weet, wat zij zich daarvan in de toekomst al voorspelde, ook met een schuinschen blik op het rijke, heerlijke Nederland.

Als wij eens mededeelden, wat ons van dit laatste ter kennisse kwam, zou men verwonderd staan over de berekeningen der politiek, hoe die zich uitstrekken tot in de verste toekomst en hoe zij tot verwezenlijking trachten te komen, door schijnbaar nietige middelen. Maar wij spraken over de eenigzins moeijelijke positie der Belgische geestelijkheid. Deze dweepte, zooals wij zeiden, met de Keizerlijke heerschappij in Frankrijk. Als men tegen haar zeide: „Napoleon gebruikt de R. Catholijke godsdienst als eene dienstmaagd, tot bereiking van zijn doel — als steunsel voor zijn troon, dan dacht zij in stilte: „De Keizer is een hefboom, waardoor ik tot de wereldheerschappij geraak. Voor 't oog der wereld zal ik dienstmaagd zijn, maar ongemerkt houdt mijne hand al de draden die het politieke poppespel der wereld in beweging brengen." Terwijl zij zich zoo groot en breed maakte met Frankrijk's vriendschap, klonk eensklaps de mare door het Land, dat de erfgenaam des Troons verloofd was met eene Oostenrijksche Vorstin. Eene Oostenrijksche! Nu, de zaak was te keeren noch te veranderen, maar — ook goed! Beide Staten, beide Dynastien stonden immers hoog aangeschreven bij het ultramontanisme — beide waren gehoorzame dochters van de kerk van Rome — beide zouden kracht en steun bijzetten tegen de liberaliteit van het jonge Belgie! Ook de Paus schijnt ingenomen met het nu reeds voltrokken huwelijk, trouwens men meldt, dat hij dezer dagen den Hertog van Braband, als blijk zijner achting, een gedeelte van het hout der kribbe van den Heiland ten geschenke zond. Hoe pleiten zulke Cadeaux voor den verlichten en helderen geest van den eens zoo liberalen Pius IX!! En hoe hoog zal door Pius IX de jeugdige Vorst hierdoor rijzen in de schatting van de ultramontaansche partij in Belgie!

In Frankrijk echter ziet men de echtverbindtenis van Belgie's Kroonprins met eene Oostenrijksche Prinses met leede oogen aan en de oorlogzuchtige partij aldaar mengde zich onder de feestvierende Belgen, en mompelde bij de napret der trouw-plegtigheden, dat Belgie, 't welk toch, als onzijdige Staat, niet kon blijven leven, 't welk op eigen beenen nog niet kon staan, moest worden ingelijfd bij een magtig Rijk — natuurlijk bij Frankrijk — en dat wel zoo spoedig mogelijk! Waarlijk eene verklaring op het dessert van een feestdisch, die geene vurige vriendschap verried — eene tergende spotternij met de toekomst van den vermoedelijken erfgenaam eener Kroon en vooral geene Fransche galanterie jegens eene vrouw, die even te voren begroet en gevierd werd als toekomstige Koningin van Belgie! Hoe 't zij, een artikel in een Fransch dagblad, gesteld — zoo men zegt — door een geacht staatsman, gedrukt en verspreid onder de oogen van Napoleon III, moest attentie wekken en het deed dit ook ten volle. Ieder ziet er in: gekrenkte trots van Frankrijk en spijt over de vriendschap, die Belgie in Engeland en Duitschland zoekt, en vrij zeker is het, dat, hoewel te avond of te morgen de Fransche *Moniteur* plegtig moge verklaren: „de regering spreekt door mij alleen!" Louis Napoleon hier een ander *officieus* liet zeggen, wat hij meent, of goedvond te openbaren wat hij veinst te meenen.

Er is nog iets, dat bewijst, hoe Frankrijk over het huwelijk van den Hertog van Braband denkt; namelijk dit: de Fransche gezant liet zijne plaats ledig bij de trouwplegtigheden. 't Zijn toch alleen gewigtige redenen, die een Franschman van zulke feesten kunnen terug houden. Die ledige stoel was welsprekend, nog meer dan het artikel van Troplong.

Ook in Belgie is men niet geheel gerust over den oogst, in weerwil van de moeite, die zich de half officiële Belgische *Indépendance* geeft, om der menigte ten dien opzigte, van alle vrees te verlossen. Het schijnt, dat ook bij onze naburen de politiek hare tong leent tot het verspreiden van zulke aanstaande honger-profetiën. Men wil er de vrijzinnige partij, ook het vrije handelstelsel huldigende, dwingen tot verloochening van haar stelsel, namelijk door den uitvoer te verbieden of te belemmeren — men gelooft, dat zij dit zal weigeren en men hoopt, dat werkelijk groote behoeften zullen ontstaan, om dan met de ontevreden menigte tegen het Bewind op te treden, onder de leus: „Weg met een stelsel dat ons doet hongeren! weg met een Ministerie, dat ons het brood onthoudt!" Welligt alzoo, dat de theorie van den vrijen handel, in den aanstaanden winter weder geroepen zal worden, om door de practijk te bewijzen, dat niemand beter dan zij in staat is, om de voorraadschuren te vullen, dáár, waar geen voedsel genoeg te vinden is.

Te Rome zou weder eene uitgestrekte zamenzwering zijn ontdekt. Overal in Europa wordt Pius IX, vooral door de zoo orde-lievende! ultramontaansche partij, geprezen — wordt door die partij, van alle daken gepredikt, dat zij is de hechtste steun van de Troonen, de vereerster van de door God gestelde autoriteiten, de slavin der bestaande wetten, maar vraagt de eenvoudige Christen — hoe komt het dan, dat het Volk, 't welk het hoofd der R. Catholijke Christenheid, dat waardig voorbeeld van Christelijke deugdsbetrachting — die regtvaardige Stedehouder van Christus, in zijne onmiddelijke nabijheid heeft en dagelijks, als met eigen oogen, op dat grootsche model van alles wat goed en edel is, mag staren — hoe komt het toch, dat het volk te Rome zoo anti-Paus gezind — zoo bandeloos, zoo oproerig is? De aardsche Opperpriester, die op duizende en duizende uren afstands spreekt als gezag hebbende en er blindelings geloofd en gevolgd wordt — die op verren afstand Koningen bestookt en door zijne dienaren groote dingen doet in hut en in paleis...... hij leeft te Rome, in de stad zijner inwoning, te midden van menschen, die als 't ware leden van zijn dagelijksch gezin zijn, ziet angstvallig rond, bij dag en bij nacht, of er ook ergens de punt van een dolk glinstert, die gescherpt werd tegen zijn hart, die dorst naar zijn bloed! Waarlijk die vraag mag wel gedaan en gehoord worden in Europa —, en Pius zelf zou er geen antwoord op kunnen geven, zonder schaamrood te worden of ergernis te gevoelen.

De ultra-montaansche partij heeft dus weinig reden van zoo hooge taal te voeren voor Rome. Men behoeft haar slechts op de oude stad der heuvelen te wijzen, en haar tong, als zij door schaamte te boeijen was, moet belemmerd zijn.

In ons Rijk is thans het oog der Natie op de Eerste Kamer gevestigd en hoort men allerwege de vraag: zal deze het wets-ontwerp op de kerkgenootschappen, aannemen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

EERSTE KAMER.

In de zitting van den 25 dezer is ingekomen het wets-ontwerp regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, zoo als het door de Tweede Kamer is aangenomen. Dit ontwerp is naar de afdeelingen verzonden om aldaar te worden onderzocht.

TWEEDE KAMER.

Zitting van den 25 dezer.

In deze zitting is de beraadslaging over de wet omtrent de kerkgenootschappen voortgezet en wel over art. 9. Dit art. is *aangenomen* met 36 tegen 28 stemmen.

Art. 10 is gewijzigd *aangenomen* met 39 tegen 24 stemmen.

Art. 11 geeft geen aanleiding tot beraadslaging en wordt met 40 tegen 23 stemmen *aangenomen.*

Art. 12, gewijzigd zijnde door den minister van justitie, wordt *verworpen* met 41 tegen 24 stemmen.

Art. 13 (nu 12) wordt, gewijzigd zijnde, *aangenomen* met 43 tegen 25 stemmen.

Art. 13 (vroeger 14) wordt gewijzigd zijnde *aangenomen* met 45 tegen 23 stemmen.

DE VERTELLER ENZ.

Moord van A. van Damme.

Vrijdag, den 5 dezer, tusschen 10 en 11 ure 's morgens is een afgrijsselijke moord bedreven te Ledeberg, even buiten Gent. Zekere Alphonse van Damme, oud 20 jaren, beëedigd commies in de bank van Vlaanderen en wonende aan den Brusselschen straatweg, buiten Gent, is op eene ijsselijke wijze omgebragt door zekeren Leopold Lachaert, oud 22 jaren en wonende even voorbij het gemeentehuis te Ledeberg. De ongelukkige van Damme was door de directie van de gemelde bank belast met het incasseren van gelden bij eenige personen, buiten de Lievenspoort. Hij was bevriend met Lachaert, had hem daags te voren gesproken en toen beloofd om hem den volgenden morgen, als wanneer hij in zijne buurt moest zijn om geld te ontvangen, te zullen komen bezoeken. Na dit geld te hebben geïncasseerd begaf hij zich dan ook Vrijdag in den voormiddag naar Lachaert, die hem verwachtte. Naauwelijks de kamer binnen getreden sloot Lachaert de deur, en moet den ongelukkigen geen kwaad vermoedende jongeling met een hakmes zijn aangevallen en hem op het hoofd eenen geweldigen slag hebben toegebragt. Het slagtoffer moet daar op de hand, als werktuigelijk, op de wonde gelegd hebben, want door een tweeden houw, insgelijks op het hoofd toegebragt, zijn twee zijner vingeren afgekapt. Na den moord te hebben volbragt, maakte de moordenaar zich meester van het geld en de waarde, welke de verslagene bij zich had, ontdeed zich van zijne bebloede kleederen, en begaf zich op de vlugt naar Nazareth, waar hij zich op den trein begaf naar Kortrijk. Hij is aldaar des avonds ten half zes aangehouden, want terstond na de ontdekking van den moord, is per telegraaf in alle rigtingen het signalement van den booswicht verzonden, tengevolge waarvan de arrestatie ook heeft plaats gehad.

Ziehier nog eenige nadere bijzonderheden, betrekkelijk dezen ijsselijken moord. Het is de zuster van den moordenaar Lachaert, bezig met linnengoed op de achterplaats van het huis, waarin de moord heeft plaats gehad, die het eerst de angstkreten van den verslagene heeft gehoord en toen naar boven is geloopen, om te zien wat er te doen was. Op het portaal van den trap gekomen riep haar broeder haar toe: „Kom niet binnen of ik vermoor u ook." Het meisje liep verschrikt naar beneden en ter deure uit om een anderen broeder, die iets verder woonde, te gaan roepen. Toen deze aankwam, was Leopold Lachaert reeds weggevlugt. Men vond niets anders dan het verminkte lijk van het slagtoffer, badende in zijn bloed in de kamer van zijn vriend, die zijn moordenaar was geworden.

Naauwelijks was Lachaert met zijn vriend alleen of hij vatte een hamer, welke hij van een buurman had geleend als ook een kapmes, waarmede hij de misdaad volvoerde, en bragt van Damme een hevigen slag tegen de slapen van het hoofd toe, zoodat hij ter neder stortte. Het slagtoffer moet zich nu min of meer hebben te weêr gesteld, daar, de schuldige teekenen draagt van eene met den verslagene gehouden worsteling. Teekenen van bebloede vingers op den muur doen veronderstellen dat van Damme, geheel met bloed bevlekt, een laatsten steun heeft gezocht om zich op te rigten. Het is gedurende die laatste pogingen, dat hij de hand aan zijn hoofd heeft gelegd en hem toen twee vingers zijner linkerhand zijn afgehouwen met het kapmes, waarmede zijn moordenaar hem verder heeft afgemaakt. Bij het vinden van den ongelukkige was zijn hoofd als vermorzeld en der hersenen lag op den vloer.

Toen de booswicht, van Kortrijk overgebragt, te Gent kwam, had hij eene houding van onbeschaamde koelbloedigheid aangenomen. Des middags te vier ure van den dag van zijne aankomst te Gent is hij naar Ledeberg vervoerd en in tegenwoordigheid van zijn slagtoffer gebragt; toen hij zijn zielloos overschot zag, liet hij hoegenaamd geene ontroering blijken en bleef alles hardnekkig loochenen. Hij zeide wel het lijk voor zijn vriend te herkennen, maar hield vol dat hij aan den moord niet schuldig was, zelfs toen men hem zijne eigene bebloede kleederen, die hij had uitgedaan en op zijne kamer achtergelaten had, vertoonde en men hem opmerkzaam maakte op de krabben en ligte kwetsuren, die hij, ten gevolge van de worsteling met zijn vermoorden vriend, bekomen had. Gedurende vier uren bleef hij onbeschaamd de misdaad ontkennen; de regters, die hem verhoorden, bemerkten nogthans op het laatst, dat er een hevige strijd in zijn binnenste woelde; zijne vingers krulden krampachtig te zamen en hij kreeg hevige zenuwtrekkingen. Tegen 8 ure, blijkbaar door gewetensknagingen gefolterd, begon hij eindelijk eenige bekentenissen te doen en besloot hij met de geheele toedragt der zaak en de omstandigheden, die den moord hebben vergezeld, zoo als die hierboven zijn opgegeven, open te leggen.

Sedert drie dagen had hij den ongelukkigen van Damme in de nabijheid van de bank van Vlaanderen beloerd, en hem eindelijk in zijne woning gelokt, onder voorwendsel hem eenige papieren te willen toonen, die hij zich had aangeschaft

Art. 14 (vroeger 15) is *aangenomen* met 43 tegen 25 stemmen.

Hierna is beraadslaagd over de considerans der wet, welke na eenige beraadslaging, zonder stemming, wordt goedgekeurd, zoo als zij werd voorgedragen.

Den uitslag der stemming over het geheele ontwerp hebben wij in ons vorig nummer medegedeeld; ook hebben wij in dat nummer, in een *nagekomen berigt*, opgegeven, welke leden *voor*, en welke *tegen* hebben gestemd.

Het thans bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsontwerp *tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen*, luidt als volgt;

„Wij Willem III, enz.

„Allen, die deze zullen zien, of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is eenige wettelijke bepalingen vast te stellen ter uitvoering van onderscheidene voorschriften van het VIde hoofdstuk der Grondwet en ter vervanging van op dit ontwerp bestaande verordeningen, opdat wij gelijke bescherming aan alle kerkgenootschappen in het Rijk kunnen verleenen, en waken, dat zij zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Aan alle kerkgenootschappen is en blijft de volkomene vrijheid verzekerd, om alles, wat hunne godsdienst en de uitoefening daarvan in hunnen eigen boezem betreft, te regelen.

De bepalingen, betreffende de inrigting en het bestuur, worden voor zoo veel zij niet reeds aan ons bekend zijn gemaakt, binnen eene maand na de afkondiging dezer wet, door de bestuurders of hoofden der kerkgenootschappen aan Ons medegedeeld. Nieuw te maken bepalingen worden mede vóór of bij het in werking brengen daarvan, op gelijke wijze ter Onzer kennis gebragt.

Voor zoo veel er zich onder de bepalingen, bij dit artikel bedoeld, eenige bevindt, welke de medewerking van het Staatsgezag vereischt, wordt die medewerking niet verleend, ten zij de bepaling door Ons is goedgekeurd.

Art. 2. Vreemdelingen aanvaarden geene kerkelijke bediening, dan na daartoe Onze toestemming te hebben verkregen.

Alleen in het belang der openbare orde en rust kan die toestemming geweigerd worden.

Art. 3. De titulaturen in de kerkgenootschappen aan de bedienaren der openbare godsdienst toegekend, geven, noch ten opzigte van het wereldlijke gezag, noch ten opzigte van andere kerkgenootschappen, eenige aanspraak, rang of voorregt.

In de aanraking met het wereldlijk gezag, worden die titulaturen alleen gebezigd met vermelding van den geslachtsnaam der titularissen.

Art. 4. De ter aanwijzing van kerkelijk gebied door kerkgenootschappen gebezigde namen van provinciën of gemeenten worden slechts als van kerkelijken aard beschouwd en hebben geen verder gevolg.

Art. 5. Synodale vergaderingen en hoofden, die kerkgenootschappen vertegenwoordigen of besturen, behoeven Onze goedkeuring op de plaats van vestiging.

Voor zooveel deze goedkeuring bij de afkondiging dezer wet nog niet is verleend, wordt, na met hen gehouden overleg, door ons, den Raad van State gehoord, over de geschiktheid der aangewezene vestingsplaats uitspraak gedaan.

Alleen in het belang der openbare orde en rust en bij een met redenen omkleed en openbaar gemaakt besluit, kan eene aangewezene vestigingsplaats als zoodanig door Ons ongeschikt worden verklaard.

Art. 6. De bedienaren der openbare godsdienst dragen het gewaad voor kerkelijke plegtigheden, of bij de uitoefening van de openbare godsdienst in hun kerkgenootschap gebruikelijk, niet dan binnen gebouwen en besloten plaatsen, of dáár waar de openbare godsdienst-oefening, naar het 2de lid van art. 167 der Grondwet, is toegelaten.

Art. 7. Elke oprigting of inrigting van een gebouw tot uitoefening van de openbare godsdienst, binnen den afstand van twee honderd ellen van eene bestaande kerk, vereischt in het belang der openbare orde een onderzoek omtrent de plaats van vestiging.

Vóór dat de oprigting of inrigting wordt toegelaten, wordt daaromtrent door het gemeente-bestuur beslist. Deze beslissing is vatbaar voor een beroep op de Gedeputeerde Staten, en bij bezwaar ook tegen de beslissing van deze, wordt hunne uitspraak aan onze eindbeslissing onderworpen. Het besluit, door ons te nemen na den Raad van State te hebben gehoord, wordt met redenen omkleed en openbaar gemaakt.

Wanneer de oprigting of inrigting zonder verlof heeft plaats gehad, wordt het gebouw gesloten.

Art. 8. Het klokkengelui tot viering van kerkelijke plegtigheden of om de ingezetenen tot de godsdienst-oefening op te roepen, kan in gemeenten waar kerken van meer dan één kerkgenootschap zijn, in het belang der openbare orde en rust door onzen Commissaris in de provincie worden verboden.

Klokkengelui tot andere einden heeft geen plaats dan met vergunning der plaatselijke politie.

Art. 9. Hij, die aan deze wet niet voldoet, hare voorschriften overtreedt, of elders, dan art. 167 der Grondwet toelaat, de openbare godsdienst uitoefent, wordt verklaard: *in strijd met de wet te hebben gehandeld*" en veroordeeld in de kosten.

Art. 10. De officieren van justitie bij de arrondisements-regtbanken eischen, overeenkomstig met de bepalingen van art. 854 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, voor de regtbank, ter burgerlijke teregtzitting, de toepassing van het voorgaand artikel.

Geene vervolging kan door hen worden ingesteld dan op magtiging van den procureur-generaal; onder wiens bevelen zij staan, of op last des regters, in de gevallen, voórzien bij art. 31 van het Wetboek van Strafvordering en art, 73 van de wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie.

Art. 11. Van het vonnis wordt appel, van het arrest cassatie toegelaten.

Art. 12. Die, na eenmaal ter zake van overtreding dezer wet te zijn veroordeeld, zich aan herhaling daarvan schuldig maakt, wordt gestraft met schorsing in de uitoefening zijner burgerschaps-regten voor den tijd van drie tot tien jaren, en met gevangenisstraf van eene maand tot twee jaren, te zamen of afzonderlijk.

Art. 13. De regtsgedingen, krachtens het voorgaand art. ter zake van herhaalde overtreding gevoerd, worden op de gewone wijze voor den gewonen strafregter behandeld.

De vervolging wegens overtredingen van deze wet verjaart door verloop van twee jaren.

Art. 14. Bij het in werking komen dezer wet zijn, behoudens de bepalingen der wetten en reglementen bedoeld in art. 167 der Grondwet, afgeschaft de wet van 18 Germinal jaar X en alle andere met de tegenwoordige wet strijdige bepalingen.

Lasten en bevelen, enz."

De *Maats. van Toonkunst* heeft besloten om te Rotterdam, voor het groote Zangerfeest van 1855 een geschikt gebouw te doen daarstellen, 't welk 62 ellen lang, 23 el breed en in 't midden 19 ellen hoog zal zijn.

— Tegen den 15 Sept. wordt H. K. H. de Koningin moeder van hare buitenlandsche reis te Soestdijk terug verwacht.

— Den 25 dezer hield men te Leeuwarden de tweede algem. vergadering der vereeniging tot bevordering van fabriek- en handwerk-nijverheid in Nederland. Z. M. heeft het beschermheerschap over deze vereeniging aangenomen.

— Er bevindt zich thans, eene voor het bloote oog zigtbare komeet aan den hemel. Des avonds omstreeks 8½ uur is zij te vinden in het N. W. ten W. aan den horizon, ter hoogte van ongeveer 10°. Zij bevindt zich op éene lijn met A in de groote Beer en de Poolstar; met haar kleinen staart die voor het oog ongeveer een halve oude el lang is, is zij voor het ongewapende oog, maar duidelijker door eenen, al is het maar kleine kijker, zigtbaar. De staart is naar boven gerigt.

— Een Londensch dagblad vestigt de aandacht op de volgende merkwaardige zinsnede, betrekkelijk het Huis van Oranje, in een onlangs uitgegeven werk van den heer M'Culloch voorkomende: „De oudheid der Huizen van Bourbon, Habsburg en Brunswijk staat welligt gelijk met die van het Huis van Oranje, en zij overtreffen dit verre in de uitgebreidheid van hun gebied, maar in ieder ander opzigt staan zij daar beneden. Daarin, dat zij de voornaamste werktuigen geweest zijn, om Holland van het despotismus van Spanje en Engeland van de tiranny der Stuarts te bevrijden, ligt de voornaamste onderscheiding der Prinsen van het Huis van Oranje, en zulks schenkt hun meer waren roem, dan zij door de uitgebreidste veroveringen zouden verworven hebben. Geene enkele Familie bestaat er, aan welke de beschaafde wereld zoo groote verpligting heeft."

Amsterdam, 27 Aug. Naar men verneemt, zullen HH. KK. HH. prins en prinses Frederik der Nederlanden, tegen de helft van de maand September Petersburg verlaten, zich begevende naar Berlijn, om daar nog eenigen tijd te verblijven. Waarschijnlijk zullen zij eerst in October in de residentie terugkomen.

— Als een blijk van het toenemen des handels op en met Engeland, ook in Noord-Holland, kan strekken, dat alleen door Hendrik Kroon, koopman te Zwaag, in eene week, 3000 halve mudden peren naar Londen en Hull zijn uitgevoerd. Bij dit berigt der *Hoornsche Courant* kunnen wij nog voegen, dat door G. Hoff dit jaar in 4 dagen 5700 manden peren voor rekening van den heer A . . . . . van Rotterdam naar Londen zijn verzonden.

Leeuwarden, 25 Aug. Wederom zijn 17 runderen afgemaakt, door longziekte aangetast. — Totaal 8425 runderen.

Utrecht, 24 Aug. In de laatst gehoudene vergadering der Utrechtsche veeartsenijkundige vereeniging, werd door eenige leden mededeeling gedaan, van ruim 450 inentingen bij runderen, ter voorbehoeding van de longziekte. Deze waren voor het grootste deel onder veestapels verrigt, waaronder de ziekte reeds eenigen tijd had geheerscht, en slechts weinige inentingen hadden onder gezonde runderen plaats gevonden, die niet aan besmetting waren blootgesteld geweest. De uitkomst was over het algemeen gunstig en bevestigde het reeds vroeger geopperde vermoeden meer en meer, dat de voorbehoedende kracht der inenting bij besmette koeijen het duidelijkste blijkt, indien zij bij het uitbreken der ziekte, en niet nadat deze reeds eenigen tijd onder den stapel heeft geheerscht, wordt in het werk gesteld. De nadeelige gevolgen als het verlies van een gedeelte der staart of het sterven der dieren tengevolge van de hevigheid der werking, waren gedurende den winter en het voorjaar niet groot in aantal, doch met de meerdere zomerwarmte weder toegenomen.

Zeer duidelijk pleiten nog altijd, voor voorbehoedende werking der inenting, de koeijen die in het vorige jaar door de commissie aan 's Rijks-Veeartsenijschool zijn ingeënt, en welke tot op den laatsten dag van hun vertrek van daar, (in April en Mei) met longzieke koeijen in aanraking zijn geweest, waarna zij onder verschillende veehouders, bij welke de longziekte heerschte, verspreid zijnde, weder aan nieuwe besmetting werden blootgesteld, met dat gevolg dat alle van de longziekte bevrijd zijn gebleven en thans nog eene goede gezondheid genieten. De commissie zet evenwel hare werkzaamheden voort en aan 's Rijks-Veeartsenijschool zijn weder op nieuw een dertigtal koeijen, voor eene tweede reeks van proefnemingen aangekocht, welke, na een behoorlijken proeftijd, weder aan inenting en besmetting zullen worden onderworpen en waarvan de uitkomsten voorzeker niet minder belangrijk voor den Nederlandschen veestapel zullen zijn dan die der eerste proefneming.

27 Aug. Wij vernemen dat het gemeente-bestuur van Appeltern in Gelderland het pensioen van den voor ruim 20 jaren gepensioneerden onderwijzer te Alphen, oud 83 jaren, sedert 1 Januarij jl. heeft ingetrokken. Het pensioen bedroeg uit de gemeente-kas *f* 50. De grijsaard heeft zich over die zaak beklaagd bij Gedeputeerde Staten van Gelderland en bij den minister van binnenl. zaken: doch hoewel beiden het gemeentebestuur hebben aangespoord om dit besluit in te trekken: zoo heeft evenwel het bestuur volhard bij het eens genomen besluit. — Men lette wel, dat de oude onderwijzer Protestant, het meerendeel van den raad van Appeltern R. Kath. is.

Zwartsluis, 25 Aug. Reeds bij het eerste ontwerp tot daarstelling van het kanaal de Dedemsvaart, bestond bij wijlen den baron mr. W. J. van Dedem het plan, om eenen zijtak te graven naar Zwolle en een anderen naar Zwartsluis, en zoo mogelijk nog hooger noordelijk, om de zee des te spoediger te bereiken. De Ligtmisvaart door de Nieuwe Vecht is tot stand gekomen, derhalve is de zijtak naar Zwolle voltooid, maar die naar Zwartsluis vond in die dagen nog zoo vele en daaronder kleingeestige bezwaren, dat hoe nuttig dat werk ook zij, de verwezenlijking een vrome wensch is gebleven; ongeacht dat 5 à 6000 bunders betere afwatering erlangden en eene onaangename rivier als het Zwarte-water, tusschen Hasselt en deze gemeente kon vermeden worden.

Thans verneemt men, dat in en buiten deze gemeente eenige voorstanders der volkswelvaart wakker zijn geworden en pogingen in het werk stellen, om de Dedemsvaart door het Staphorster-veld en het Meppeler-diep, met Zwartsluis te verbinden; een plan waarbij een belangrijk en vermogend deel van Drenthe, maar ook eene groote massa Overijsselsche gronden, groot belang hebben voor kultuur en afwatering.

Wij hopen dat het min kostbare maar hoogst nuttige plan bij de betrokkene gemeentebesturen, en vooral bij de provincie ondersteuning moge vinden. (*Amst. Ct*).

OOST-INDIE.

Batavia, 9 Julij. Van Amboina wordt gemeld, dat op den 13 April j.l., des morgens te vier uur, aldaar eene hevige aardbeving in de rigting van het oosten naar het westen werd waargenomen, waarop de volgende vijf à zes dagen dagelijks zeven á acht minder beduidende schokken bespeurd werden. Bijna gelijktijdig nam de gezondheidstoestand van Amboina, die gedurende het afgeloopen jaar buitengewoon voldoende was, eene ongunstige wending.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Van regeringswege worden bij voortduring koren en meel opgekocht; men verzekert, dat dit meer dan 300 millioen aan de schatkist zal kosten.

— Te Chauny, in het departement van de Aisne, is door de politie het kerkgebouw gesloten, waarin sints lang godsdienstoefening gehouden werd door de protestantsche bewoners dezer stad en omstreken, welke zich *doopsgezinden* noemen en niet tot een van staatswege erkend kerkgenootschap behooren.

— De Keizer heeft het aanbod, hem door de regering van Dieppe gedaan — eigendom van het stadhuis enz. — niet aangenomen. Hij heeft aan den maire een zeer minzamen brief van dankbetuiging geschreven, waarin wordt gezegd, dat de lasten der civiele lijst hem (den Keizer) niet veroorloven in de kosten van onderhoud eener nieuwe Keizerlijke residentie te voorzien.

Parijs, 25 Aug. Ofschoon geen enkel feit het regtvaardigt, blijven de fondsen gedrukt; eensdeels, naar men zegt, omdat de *Moniteur* voordurend zwijgt over de beslechting der moeijelijkheden in zake de Oostersche verwikkelingen, andersdeels, uit vrees voor de duurte der levensmiddelen, en de geldschaarste, die men verwacht, ten gevolge van den aankoop van granen in den vreemde.

26 Aug. De *Moniteur* deelt het berigt mede dat de sultan den 19. Aug. het ontwerp van vereffening, te Weenen opgesteld, met eenige niet beteekenende wijzigingen, heeft aangenomen. Men zal de goedkeuring van die weinig beteekenende wijzigingen van den Keizer van Rusland afwachten.

— De circulaire van den Minister omtrent de cellulaire gevangenissen is thans in zijn geheel bekend. Dat stelsel wordt niet afgekeurd, maar de regering ziet slechts de onmogelijkheid in, om de cellulaire gevangenissen daar te stellen. Terwijl gebrek aan geld die daarstelling verhinderde, bleven de gewone gevangenissen in erbarmelijken staat. De Minister meent te regt, dat het in dezen stand van zaken beter is, de oude tuchthuizen met kleine onkosten zoo goed mogelijk in te rigten, dan altijd te vergeefs op departementale cellulaire gevangenissen te blijven wachten.

28 Aug. De *Patrie* meldt uit Jassij, dat de Russische troepen aanstalten maken om het vorstendom te ontruimen. Te Malta is den 24sten het berigt aangebragt, dat de vloot eerstdaags zal terugkeeren.

DUITSCHLAND.

Op het voorbeeld van Keur-Hessen, worden nu ook door andere Duitsche regeringen bij onderscheidene buitenlandsche mogendheden stappen gedaan tot verhindering van de landverhuizing hunner onderdanen; zij verlangen dat aan dezen niet vergund zal worden om zich in vreemde havens in te schepen, tenzij voorzien van eene schriftelijke toestemming hunner respectieve regeringen.

Weenen, 25 Aug. De Russische staatsraad v. Forton is van hier naar Serviё vertrokken, om het bestuur aldaar verzekering te geven van de vredelievende bedoelingen van Rusland en Oostenrijk ten opzigte van dat land.

— De Porte heeft den 19 Aug. de voorstellen der mogendheden aangenomen.

— Men verneemt dat te Aleppo, in Syriё, eene zamenzwering is ontdekt van dweepzieke muzelmannen, met het doel om al de christenen te vermoorden. De leiders van het komplot zijn in hechtenis genomen,

26 Aug. Op het groote kamp bij Ollmuts zal 42,000 man bijeenkomen; verschillende hoofdofficieren van bevriende mogendheden hebben uitnoodigingen bekomen, om de manoeuvres te komen bijwonen.

— Om Oostenrijk's heldendaden te vereeuwigen, worden

---

om zich in de militaire dienst te begeven. Toen de verslagene in de kamer kwam, nam de booswicht dadelijk de papieren in de hand, liet er opzettelijk eenige vallen, en van Damme, zich buigende om die op te rapen, ontving den eersten slag met den hamer, die hem ter nedervelde. Deze laatste slaakte toen angstkreeten en riep om hulp, doch Lachaert greep alstoen het kapmes om den ongelukkigen geheel af te maken. Bij zijne aanhouding heeft men de portefeuille met banknoten niet bij hem gevonden, die hij beweerde op zijn vlugt in een korenveld te hebben geworpen, zonder zich te kunnen herinneren waar.

Twee dagen na de arrestatie is het aan den Burgemeester van Ledeberg; wiens onvermoeide pogingen om licht in deze zaak te verspreiden, niet genoeg kunnen worden geroemd, gelukt, op het spoor der verloren portefeuille te komen. Eene behoeftige vrouw, die met mostert leurde, is de eerste geweest, die deswege inlichtingen heeft gegeven. Zij was, bij het hooren van het gekerm van het slagtoffer, op het oogenblik van den moord in de rigting van de woning van Amelie Lachaert; aldaar ontmoette zij Francis Lachaert broeder van den moordenaar, koopman in hooi, wonende bij zijn vader, eenige huizen voorbij het tooneel van den moord, hebbende eene bebloede portefeuille in de hand, zeggende tegen die vrouw „zie hier, waarom hij het gedaan heeft." Toen deze omstandigheid rugtbaar werd, ontbood de Burgemeester de vrouw voor zich en vervoegde zich met haar bij Francis Lachaert, doch deze loochende stellig de portefeuille gezien te hebben. Deze ambtenaar trachtte door de vrees voor straf, Lachaert te bewegen om de plaats aan te wijzen, waar hij de portefeuille had verborgen, doch vruchteloos, maar op de bedreiging van den Burgemeester, dat hij de geheele familie zou doen arresteren en naar Gent overbrengen, en vervolgens het geheele huis zoo lang zou onderzoeken tot het verlorene teregt zou gekomen zijn, bekende hij dat de bankbiljetten bij hem verborgen waren. Op zijne aanwijzing begaf de Burgemeester, vergezeld van een der schepenen en den Veldwachter, zich naar een moestuin aan de overzijde van den weg en vond daar in de aarde gedolven een bierglas, voorzien van een steenen deksel, bevattende twee bankbiljetten, elk van 500 franken. Eenige stappen verder vond men in een lucifersdoosje nog eenige banknoten. Nu bleven nog de overige waarden en de portefeuille zelve verborgen; doch Francis Lachaert bragt den Burgemeester in eene schuur achter zijn huis. Men vond daar inderdaad in het hooi nog een bankbiljet van 1000 franken, benevens de bebloede portefeuille tusschen de bindten van het dak, maar zij bevatte niets dan een onbetaalden wissel en eenige papieren zonder waarde.

Intusschen was de regter van instructie, zijn griffier en eenige gendarmes aangekomen. Francis Lachaert wierd aangehouden en in zijne tegenwoordigheid en in die zijner zuster, Amelie Lachaert, op wie ook eenige verdenking viel, het onderzoek verder voortgezet, met dat gevolg dat men op den zolder onder een losse plank van den vloer een banknoot van 100 franken ontdekte, voorts twee bankbriefjes van 1000 franken ieder, in den stroozak onder het bed van de meid van Francis Lachaert en tusschen de biesen van den stoel nog een van 100 franken. De portefeuille had 12000 franken bevat; men heeft er tot nog toe slechts 10,000 gevonden. De schuldigen wilden geen verdere bekentenissen doen.

Den volgenden dag is het onderzoek wederom voortgezet in de woning van Francis en Amelie Lachaert. Te vergeefs is al het hooi in de schuur van eerstgemelden onderzocht, in welk gebouw de portefeuille en verscheidene bankbriefjes reeds ontdekt waren. Vrijdag morgen bij het ruimen van het secreet achter het huis van Bernaert Lachaert, een anderen broeder van den moordenaar, heeft men bij het uitgieten van den derden kuip een banknoot van 1000 franken gevonden. Dit secreet is gelegen achter dezelfde rei huizen, bewoond door Francis en Amelie Lachaert. Evengemelde Bernaert Lachaert is op last van den Burgemeester van Ledeberg gearresteerd, doch naderhand op bevel van den regter wederom ontslagen, omdat men de tegen dien persoon opgevatte vermoedens ongegrond heeft bevonden.

Hetgeen in deze merkwaardige zaak zonderling voorkomt en zich misschien later nog zal ophelderen, is de omstandigheid dat de moordenaar van het geld of de geldswaarden, waarom hij de misdaad heeft gepleegd, niets schijnt te hebben medegenomen.

ALLERLEI.

Bespiegeling van een ouden dief.

Ik kan het toch niet naar den zin maken van de heeren van het geregt, van de policie-agenten, van de gendarmen en van de cipiers. „Breek ik *in* dan is het niet goed — breek ik *uit*, dan deugt het ook niet." *Ingezonden.*

De onzigtbare student.

Professor! ik verzoek u vriendelijk om een getuigschrift.

„Maar gij hebt immers mijne collegiёn niet bijgewoond!"

Dat is waar, maar ik heb er toch op geteekend en die ook betaald.

„Zoo: nu, hoedanig wenscht gij het getuigschrift?"

Dit laat ik gaarne aan Mijnheer den Professor over.

alhier gedenkpenningen vervaardigd op den veldslag bij Novara, op de verdediging van de vesting Ofen en op den slag bij Temeswar. De Keizer zal die medailles aan de hoven ten geschenke zenden.

— De Keizer heeft den konsul Weckbecker te Smirna, ter zake van zijn gedrag in de zaak van den Hongaarschen uitgewekene Koszta tot ridder der St. Leopolds-orde benoemd.

Berlijn, 25 Aug. Volgens hier ontvangen berigten maakt de cholera groote verwoestingen in het vorstendom Finland. Te Abo waren tot 11 Aug. op eene bevolking van 12,000 zielen 647 personen aangetast, waarvan 246 overleden; te Helsingfors, 16,000 inwoners tellende, waren tot 15 Aug. aangetast 1200 personen, waarvan 500 ten grave zijn gesleept.

— De geestelijkheid te Trier heeft aan haren bisschop Arnoldi een dank-adres overhandigd, voor zijn gedrag in de zaak van de gemengde huwelijken.

— Sedert 1848 heeft Baden-Baden dit jaar de meeste bezoekers. De badlijst telde op 20 dezer reeds 27,960 namen.

— De cholera is alhier uitgebroken. Tot gisteren zijn aangetast 33 personen, waarvan 24 zijn overleden.

Keulen, 27 Aug. Bisschoppen van den Boven-Rijn hebben elk afzonderlijk de memorie van 18 Junij ll. aan de regering van hun land opgezonden. De bisschoppen voegen daarbij een geleidend schrijven, waarbij wordt verklaard, dat zij geene gunsten maar regt vragen. Zij protesteren bij voorbaat tegen elken maatregel, die de regeringen verder tegen hun gezag zouden willen nemen.

ENGELAND.

De *Liverpoolmail* behelst een schrijven uit Bell-Mulet in Ierland van 15 dezer, waarin wordt berigt dat de brief, die in eene flesch op de Iersche kust is gevonden, stellig van de hand van sir John Franklin is.

— Tijdingen uit Manilla tot 12 Junij gewagen van de krijgsverrigtingen van kolonel Mariano Oscariz in de zee van Solo. Van de zeeroovers zijn 80 man gedood, terwijl 200 zijn gevangen genomen, en overigens aan 36 christenen, die in boeijen waren geslagen, de vrijheid is hergeven.

Londen, 24 Aug. Lord Brougham heeft een legaat van 30,000 pd. st. (*f* 360,000) gekregen van miss Maria Flaherty, die ongehuwd is komen te overlijden. De overledene was daartoe geleid door eerbied en bewondering voor 's lords weèrgalooze talenten, zijn openbaar gedrag en zijne beginselen.

— De *Charles Clarke*, van Holyhead naar Chulbeck, met 100 landverhuizers aan boord, is vergaan, slechts 5 dier personen zijn daarbij omgekomen.

BELGIE.

De Fransche bladen deelen de lijst mede van de leden van het korps diplomatique, die deel hebben genomen aan de plegtigheid van het voltrekken van het huwelijk van den hertog van Braband. Opmerkelijk is het, dat alleen de Fransche gezant afwezig is geweest.

Brussel, 25 Aug. De Paus heeft, door zijnen nuntius *Gonella* alhier, aan den jongen *hertog van Braband*, ter gelegenheid van zijn huwelijk, een reliquie ten geschenke gegeven, bestaande uit een stukje hout der Kribbe van Jezus.

ITALIE.

Rome, 17 Aug. De Paus is sedert eenige dagen weder lijdende. Dit lijden is zoo veel wel moralisch als physisch. Van alle kanten ontvangt hij bedroevende berigten nopens de stemming der provincien. Die stemming heerscht ook hier: men heeft getracht den Paus met een brood te werpen, en gister avond heeft de politie 26 jongelieden van den eersten stand gevat, die, volgens de verklaring der politie, een aanslag op het leven van den Paus beoogden.

Turijn, 23 Aug. Onze karabiniers hebben eene bende roovers bij Carignan bemagtigd, terwijl zij in eene zaal eener herberg vereenigd waren. Twee brigadiers, die 't eerst in de zaal kwamen, werden met pistoolschoten ontvangen. Het gevecht duurde een uur, was bloedig, en eindigde, dat de roovers werden gevat en naar Turijn gevoerd.

— Te Genua hebben onlusten plaats gehad wegens den uitvoer van granen.

DENEMARKEN.

Te Koppenhagen zijn van 24 tot 25 Aug. aangegeven 28 cholera-lijders en 16 dooden. Totaal: 7315 zieken waarvan 3962 zijn overleden.

RUSLAND.

Op 17 dezer telde men te Petersburg 301 en te Riga 270 cholera-lijders in de hospitalen.

ZWITSERLAND.

De Zwitsersch-oostenrijksche kwestie blijft steeds op hetzelfde standpunt.

NOORD-AMERIKA.

Hollandsche Kolonie Sheboygan, 2 Aug. Men schrijft ons van Oostburg, in deze County, d.d. 27sten Julij:

Op sommige plaatsen ontdekt men het bederf in de aardappelen.

Volgens een brief uit Michigan, zoude de Drentsche gemeente aldaar met haren leeraar tot de Schotsche kerk overgegaan zijn. (*Gron. Ct.*)

— Zesenzestig der 86 ongelukkige passagiers uit Friesland, welke den dood ontkwamen op het onlangs aan de kust van Florida verongelukte schip de *William en Mary* hebben zich nedergezet en reeds landerijen aangekocht in de vruchtbare landstreek der Black Rivier, in La Crosse county (in Wisconsin).

Dit is alzoo de *vijfde* Hollandsche nederzetting in Wisconsin. La Crosse, gelegen in de town en county van denzelfden naam, aan de Mississippi-rivier, is eerst voor een paar jaren als bij tooverkracht uit de wildernis verrezen. *Id.*

— Eene stad, die eerst voor 4 à 5 jaren, op eene kortlings nog onbekende en slecht bevolkte kust, gebouwd werd, en thans in grootte de derde der zeehavens van de Vereenigde Staten is geworden, behoort zeker tot eene der wonderen van onzen tijd. Het is San Francisco in Californie. In het 1e half jaar van 1853 zijn aldaar binnengeloopen 561 schepen, waarvan 330 Amerikaansche en 231 Europesche.

— De amerikaansche ministers hebben het gedrag van den kapitein Ingraham, in de zaak met den Hongaar Kossta te Smirna, goedgekeurd.

— Volgens brieven van San Juan del Sul zijn er in Midden-Amerika, niet ver van genoemde haven, groote goudvelden ontdekt.

AFRIKA.

Op het eiland Madagascar worden de Christenen met onbeschrijfelijke woede vervolgd door de daar regerende koningin.

DRENTHE.

Assen, 31 Aug. Men meldt ons uit 's Hage het volgende, zegt de *Gron. Courant*: De kerkelijke kwestie, die de aandacht van sommigen hier zoodanig bezig hield, dat over bijna niets anders gesproken of gedacht werd, heeft het lid der Tweede Kamer den heer *Reinders* niet belet, om te denken aan de bevordering der materiële belangen van de ingezetenen. Hij heeft de afgevaardigden uit de Provincien Overijssel, Friesland, Groningen en Drenthe zoowel van de Eerste als van de Tweede Kamer der Staten Generaal bijeengenoodigd, om de zaak der spoorwegen in de noordelijke Provincien te bevorderen. Het gevolg hiervan is geweest, dat de leden der Staten Gen. uit de genoemde Provincien uit hun midden eene Commissie hebben benoemd, bestaande uit de heeren *Cost Jordens*, *Andringa de Kempenaer*, *Reinders* en *Tonckens*, om van Z. Exc. den Minister van Binn. Zaken inlichtingen te vragen aangaande het leggen van Spoorwegen in de gemelde Provincien en waaraan ook reeds gevolg is gegeven.

— Men leest in het *Israël. Weekblad*, dat door het Kerkbestuur en de leden der Israël. gemeente te Assen een adres aan Z. M. den Koning is opgezonden, houdende verzoek tot hereeniging met het voormalig gemeenschappelijk ressort van Overijssel; dat van dit adres gelijkluidende afschriften zijn gezonden aan den heer Commissaris des Konings in Drenthe en aan de hoofd-commissie tot de zaken der Israëlieten te 's Hage, en dat soortgelijke adressen van de andere gemeenten in Drenthe te gemoet worden gezien.

— Wij vernemen nader, dat de boekweit in de omstreken van Roswinkel weinig of niets geleden heeft door den fellen wind, die in de laatste dagen geheerscht heeft.

— Eergisteren werd de dag van Groningens verlossing in 1672 feestelijk herdacht. Van vele gebouwen wapperden vlaggen. Om 12 uur was er muzijk op de groote markt. In de schoollokalen werden de kinderen der armenscholen onthaald. Zaturdag ll. had er eene harddraverij plaats, waarbij *de Vlieger* van Kollum den prijs behaalde; 18 paarden namen aan den wedstrijd deel.

— De Algemeene vereeniging tegen het Pauperisme te Groningen, heeft het plan het Belgische konijnenras in de Provincie te verspreiden, zullende kunnen dienen tot voedsel voor de mindere klasse. In Londen voeden zich honderd duizenden met het vleesch van die dieren. Zij hebben de grootte van hazen en worden van 6 tot 7 ponden zwaar. Het bestuur der gemelde vereeniging te Groningen heeft reeds verscheidene van die konijnen ontvangen.

— De Afdeeling Assen der Ned. Maatschappij ter bevordering der geneeskunde heeft eene commissie benoemd gehad, om te onderzoeken, of werkelijk aan Dr. *H. P. Krull* te Gieten een acte van toelating is afgegeven als heelmeester, zonder dat door hem vooraf een examen is afgelegd. Deze commissie heeft verslag uitgebragt, dat inderdaad aan genoemden heer eene dergelijke acte, onderteekend door den President en den Secretaris der Prov. Geneeskundige Commissie, is ter hand gesteld, zonder dat door hem een examen is afgelegd.

Er is daarop besloten, een adres tot H.H. Ged. Staten te rigten met het verzoek, om in dezen een nader onderzoek te doen plaats grijpen, en maatregelen te nemen, dat iets dergelijks voor het vervolg niet weder plaats grijpe.

Wij vernemen uit eene zekere bron, dat de heeren *Hofstede Crull*, *Schönfeld* en *Dibbits* van het afgeven van gezegd diploma aan den heer *Krull* verklaren niets te weten.

— Bij de aanbesteding van het amoveren van de Geeuwenbrug over de Hoofdvaart en het daarvoor in de plaats stellen van eene draaibrug, gister morgen gehouden, is het laagst ingeschreven door *H. Bos* te Smilde voor *f* 1999-„, door *R. Hunze* voor *f* 2770-„, door *H. Oldenkamp* voor *f* 2250-„, door *H. de Wit* voor *f* 2437.

— Bij het Ministerie van kolonien is ten behoeve van de ongelukkigen op de Molukkos tot nu toe ontvangen *f* 9294-$97\frac{1}{2}$; hieronder is uit Drenthe *f* 57,85; daaronder is evenwel nog niet begrepen *f* 69-„ te dier zake te Meppel en *f* 10-„ te Havelte gecollecteerd.

* **Smilde, 27 Augustus.** Heden achtermiddag had de aangekondigde harddraverij bij *H. Mast* op de Scheid plaats. Tien paarden zijn in de baan geweest. De prijs, zijnde een paar hoofdstellen met Berlijner zilver afgezet, is behaald door het zwart langstaart paard van *Dr. v. d. Sluis* van Oosterwolde, bereden door *H. Gorter*, terwijl de premie, een fraaije zweep, is gewonnen door het langstaart zwart paard van *E. van Veen*, door den eigenaar bereden. Ofschoon het weêr niet bijzonder gunstig was, werd dit volksfeest toch door eene menigte nieuwsgierigen bijgewoond.

* **Diever, 29 Aug.** Heden namiddag is door den arbeider *H. ter Mast* alhier, in de zandduinen op een half uur afstands in N. O. rigting van *Diever* gevonden eene lucht-Ballon in ontredderden toestand. Deze Ballon is volgens een bijgaand briefje den 20 Aug. 's avonds ten $7\frac{1}{2}$ ure opgelaten in de Fransche tuin, Plantagie te *Amsterdam*, door den Heer *A. J. de Boer*, met verzoek om dezelve terug te zenden aan het adres.

* **Makkinga, 28 Aug.** Heden was het voor deze gemeente een zeer aandoenlijke dag, daar hare geachte en geliefde herder en leeraar, *H. D. Ouwersloot* voor eene zeer talrijke, ook van elders zaam gevloeide schaar een zegenend en vertroostend afscheid van ons nam, naar aanleiding van Hebr. 13 : 5b. Lang zal ons deze dag in het geheugen blijven, zoowel als die, waarop Z. W. Eerw. zijn vaarwel-groete in alle onze huizen bragt. De Heer begeve noch verlate ook hem in de gemeente te *Scherpenzeel*, en make zijne ijverige en getrouwe Evangeliedienst aldaar voor velen ten wezenlijken zegen, opdat de liefde der gemeente, welke hem hier het scheiden bemoeijelijkte, daar zijn werk verligte, en zijne bedoelingen bevordere.

* Tot onderwijzer voor de school te Gorredijk is benoemd *J. Poutsma* te Follega.

* Te Oldeberkoop is een drietal geformeerd, bestaande uit de onderwijzers *R. de Vries* te *Bovenknijpe*, *G. O. Feenstra* te *Nije Lemmer* en *Bartstra* te *Bolsward*.

* **Norg, 30 Aug.** Wie heeft 't ooit gehoord. De heer *Pelinck* alhier is in 't bezit van een kalf, oud 22 weken, waarvoor hem onlangs *honderd* gulden is geboden.

* Verleden week heeft op het 2e. gesticht te Veenhuizen een ijsselijk voorval plaats gehad. In een zeker huis had men een ketel vol kokend water in eene emmer overgestort. Men verwijderde zich eenige oogenblikken, latende een klein kind alleen, 't welk al spelende in het kokende water stortte, waardoor zijne armtjes, hoofd en borst letterlijk verbrand werden. Op het hulpgeschrei schoten de lieden toe, doch te laat, na eenige uren was het kind reeds een lijkje.

Hoe menig bedroevend ongeluk, door kinderen zonder opzigt te laten, kan en moest den ouders tot waarschuwing strekken, maar 't is dikwijls te vergeefs vermaand.

* **Hoogeveen, 29 Aug.** Bij een berigt van 23 Junij jl.,)zie Prov. Drentsche en Asser Courant no. 51), is medegedeeld, dat destijds een kat van den Timmerman *J. Romberg* vier jongen had geworpen, welke alle aan elkander vastzaten; dit zelfde geval heeft gisternacht weder hier plaats gehad met eene kat van de Wed. *M. de Hes*, welke vijf jongen geworpen heeft, waarvan er vier aan elkander met de navels vast zaten, en die alle, voor zoo ver bekend, nog in leven zijn.

* **Nieuwschoonebeek, 23 Aug.** Eindelijk is de nieuw opgerigte molen alhier in gereedheid en zag men voor de eerste keer, graan op denzelven malen. Wij moeten van den bouwmeester *J. Boesjes* te Dalen getuigen, dat hij der zaak kundig is; daar het fraaije aanzien niet alleen, maar het suffisante werk en de ligtheid van loopen met eene effene beweging den maker ter eere verstrekken.

* **Coevorden, 29 Aug.** Heden waren hier ter markt gebragt 255 runderen, 175 paarden en 132 veulens. De runderen werden voor verminderde prijzen als op de vorige markt verkocht, de koeijen golden van *f* 40 tot *f* 90; het jonge vee van *f* 25 tot *f* 40; terwijl de handel in paarden gering was.

* **Drouwen, 29 Aug.** Op den akker van den landbouwer *B. Schulting* alhier is een boekweit-stam gegroeid, waaraan 464 korrels zijn geteld.

* **Maten 26 Aug.** Den 21 dezer was een zeker koopman in kruidenierswaren van Stads-Kanaal met zijne drie kleine zoontjes op de Rutenbroeker kermis en dronk daar met de zijnen een stevigen borrel; een der kinderen werd door het genot van te veel sterken drank zeer onpasselijk. Het zoontje verzocht den vader daarom naar huis te keeren. Daar het echter door den drank en de onpasselijkheid krachteloos was geworden, zoodat het niet gaan konde, viel de beschonkene vader over hetzelve heen en sloeg het dermate, dat hetzelve voor dood in het naastbijzijnde huis is gebragt; het is echter later weer bijgekomen.

* Heden den 26 heeft een landbouwer te Roswinkel zijne meid met de hooivork eenige geduchte slagen aan het hoofd toegebragt, zoodat hetzelve bont en blaauw is, en heeft haar daarna uit de dienst gejaagd.

* **Meppel, 30 Aug.** Reeds in de vergadering, gisteren gehouden, is de Raad overgegaan tot het onderzoeken der geloofsbrieven van de herkozene en nieuw gekozene leden van den Raad, ze zijn alle in orde bevonden; hiervan zal aan Ged. Staten worden kennis gegeven. — Er is behandeld een adres van Mr. *J. W. J. baron de Vos van Steenwijk*, houdende voorstel, om het in 1846 vastgestelde reglement op den invoer van rundvee in de gemeente in te trekken. Dienovereenkomstig is besloten.

* Wij vernemen, dat de Commissie, die afgevaardigd is geweest, om den Predikant *van Houten* te Bergijk, die als adjunct-Predikant alhier in aanmerking komt, te hooren, hare taak vervuld en een gunstig rapport heeft uitgebragt.

REGTZAKEN.

Door de Arr. Regtb. te Assen zijn den 29 dezer veroordeeld:

H. S., arbeider te Borger, wegens het graven van turf zonder consent-biljet, tot eene geldboete van *f* 200, en buiten staat zijnde tot voldoening daarvan, tot eene gevangenisstraf van 6 dagen; *R. K.*, arbeider te Drouwenderveen, wegens het graven van twee partijen turf zonder consent-biljet, tot twee boeten, ieder van *f* 200, en buiten staat zijnde tot voldoening daarvan, tot eene gevangenisstraf van 6 dagen; *K. E.*, landbouwer te Noordbarge, gem. Emmen, wegens het graven van turf zonder consent-biljet, tot eene boete van *f* 200; *Katharina K.*, arbeidster te Coevorden, wegens verhindering van visitatie, aan daartoe bevoegde ambtenaren, tot eene geldboete van *f* 50, en buiten staat zijnde tot voldoening daarvan, tot eene gevangenisstraf van 6 dagen.

Den 30 dezer zijn veroordeeld:

H. de W., molenaar te de Wijk, wegens 1^{0} het voorhanden hebben van belast graan, zonder door een accijns-biljet te zijn gedekt, 2^{0} het weigeren, op de vordering der ambtenaren, van het wegen van meel, en 3^{0} van verhindering van aanhaling aan daartoe krachtens de wet regthebbende ambtenaren, tot 1^{0} eene boete van *f* 80 met verbeurdverklaring van het meel en de zak, 2^{0} eene boete van *f* 50.

J. T., molenaar te Anloo, wegens het niet ten halve scheuren alvorens in zijnen molenbus steken van eene quitantie om te dekken zeventien ponden rogge, in eene boete van *f* 50.

De Professor schrijft, „met *ongeziene* vlijt." *Id.*

—

Briefstijl van koopman Horrel.

Muller! schrijf aan de gebroeders Boks een brutalen brief. De wissel hebben zij terug laten gaan. Schrijf dus: Mijne heeren! de duivel hale u. (zich bedenkende) Neen, niet alzoo, want schrijf *ik*; „de duivel hale u! dan lezen *zij*: „de duivel hale *u!*" Bij gevolg haalt de duivel *mij*. Maar als ik nu schrijf; „de duivel hale *mij!*" dan lezen zij; de duivel hale *mij!*" en dus haalt de duivel *hen*,

Muller! schrijf! „Mijne heeren, hale mij de duivel!" *Id.*

—

Vriendelijk verzoek.

Een regt havelooze knaap, vond op straat een klein endje cigaar, even te voren door een karremans-jonge weggeworpen. Hij raapte het op, ging naar een jong heertje, dat gekapt en gebrild, met een pas aangestoken cigaar op straat flaneerde en zeide op hoogst bescheiden toon: „ach lieve Mijnheer! zou je niet de goedheid willen hebben en prebeeren eens dit stukje cigaar, 't welk ik zoo even opraapte. Ik wou zoo gaarne weten of het een echte havannah is. Onderwijl zal ik wel zoo lang de uwe rooken, opdat die niet uit ga." *Id.*

—

De voorzigtige erfgenaam.

Een officier ligt dood ziek te bed, doch merkt, dat zijn oppasser iets inpakt. Hij gluurt door de bedgordijnen en roept?

„Jan! wat beduidt het, dat gij mijne kleeren daar inpakt?"

Jan: „zijt gij dan vergeten, Mijn Heer! dat gij mij uw lijftoebehooren hebt beloofd, als gij sterft?"

Officier. „Jan, maar ik ben nog niet dood!"

Jan. „Dat is waar, maar ik wil de kleeren toch maar medenemen. Gij kunt sterven als het tijd is, — het presseert mij dan in 't minste niet." *Id.*

—

Ambtelijke berigten.

„Wij leveren hierbij een bestek in over de herstelling der *gebreken* aan het schoolgebouw."

„Op 24 dezer is hier op den weg een *dood* ligchaam *vermoord* gevonden."

„De boeren-knecht Rautlof ontving van zijn kameraad Polbing een *doodelijken* slag met een stok, die volgens opgave van getuigen, in *drie* stukken in tweeën is gebroken," *Id.*

—

De bevolking van België is, sedert het als een op zich zelf staand Koningrijk wordt geregeerd, aanmerkelijk toegenomen, beloopende het getal der inwoners op 31 December 1850 640,388 meer dan op 31 December 1831. Op laatstgemeld tijdstip bedroeg het cijfer der bevolking 3,785,814 zielen, en in 1850 4,426,202, De stad Brussel die in 1801 66,000 inwoners telde, had, met inbegrip der voorsteden, er in 1846 reeds 123,874. Gent had in 1846 102,977 inwoners, tegen 55,000 in 1801; dezelfde jaren geven voor de stad Antwerpen 53,900 en 88,487 zielen. — De bevolking van België, op het laatst der vorige eeuw, op ongeveer $2\frac{1}{2}$ millioen zielen geschat, is in vijftig jaren bijna verdubbeld. De belasting, die in België wordt opgebragt, bedroeg in 1850 18 millioen.

Ook in andere landen van Europa is eene verbazende vermeerdering van bevolking merkbaar.

Engeland, Schotland en Ierland telden in 1851, 29 millioen inwoners, tegen 15,430,000 in 1801, en slechts 8 m. in 1700. In 1801 bedroeg de opbrengst der belasting in die drie koningrijken 63 m. p. st., terwijl in 1850 het bedrag slechts 50 m. p. st, was, niettegenstaande de bevolking verdubbeld was. In de stad Londen alleen is het cijfer der bevolking in de laatste tien jaren met 540,000 zielen toegenomen.

Te Parijs, alwaar thans meer dan 1 millioen menschen wonen, telde men in 1801 slecht 547,700 inwoners. Over geheel Frankrijk echter leveren de cijfers der bevolking, eene betrekkelijk minder aanzienlijke vermeerdering. De bevolking van dat land bedroeg in 1700, 19,669,000 zielen; in 1789, 25,035,000; in 1802 (met de nieuwe grenzen); 33,111,962; in 1825 (met de oude grenzen); 30,400,000; in 1831 (officiëel cijfer): 32,560,934; in 1842: 34,740,908 en in 1851: 35,781,821.

Pruissen had in 1831 eene bevolking van 13,380,960 zielen, en in 1843 was dit cijfer tot 18,471,765 gestegen.

—

De industrie in Californie is zoo vindingrijk, dat zij reeds uit menschen-lijken zeep begint te vervaardigen. Ten gevolge van de gesteldheid van den grond, zegt de Panama Herald, zijn vele op het kerkhof te San Francisco begraven lijken in eene zelfstandigheid veranderd, die bij de scheikundigen zeer bekend is onder den naam van adipocere, eene met stearine en walschot overeenkomstige en tusschen die beiden in het midden staande zelfstandigheid. Een correspondent van de Panama Herald zegt, dat hij op zekeren morgen de begraafplaats voorbij komende, iemand bezig zag, met de adipocere van eenige lijken af te plukken; verwonderd over het zeldzame van dit bedrijf, vroeg hij den man, wat daarmede zijn oogmerk was, waarop de andere hem ten antwoord gaf: weet gij dat niet? Om er zeep van te maken."

INGEZONDENE STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

In het jongste no. uwer geachte Courant wordt de vraag, of de leden van den Gemeenteraad, die onlangs herkozen zijn, ook weder alle stukken moeten overleggen, die van geheel nieuw gekozene leden worden gevorderd, door UEd. bevestigend beantwoord, en naar ik geloof, zeer teregt. Dat antwoord heeft evenwel, met het oog op de onlangs *alhier* plaats gehad hebbende herkiezing van drie gemeenteraadsleden, eene andere vraag bij mij doen oprijzen. Indien ik niet dwaal, dan bekleedt één der drie herkozene leden de betrekking van brandmeester, en dan moet bij de overlegging eener verklaring, houdende vermelding van openbare betrekkingen, de vraag rijzen, of het lidmaatschap van den Raad met die betrekking vereenigbaar is of niet. De Minister van Binnenl. Zaken heeft bij resolutie van den 19 Julij 1851 no. 171, op eene desbetreffende vraag geantwoord: *wijkmeesters, opperbrandmeesters en brandmeesters* zijn, mijns inziens, plaatselijke ambtenaren. Niet slechts de aard hunner betrekking, die hen tot waarneming van een deel der openbare gemeentedienst roept, ook de Gemeentewet zelve geeft hun, naar ik meen, daar zij hunne benoeming en ontslag in art. 179 *a* aan Burgemeester en Wethouders opdraagt, het karakter van ambtenaren. Het lidmaatschap van den Raad schijnt mij dus met hunne betrekking *niet vereenigbaar*." Maar de vraag is nog, of *deze* wetsverklaring wel de juiste is. Immers de Gemeenteraad van *Deventer* heeft in zijne zittingen van 5 April, 22 April en 3 Mei 1852 op een adres van den als brandmeester benoemden Mr. *G. E. Jordens*, houdende dat hij die betrekking zou aanvaarden, zoo de Raad verklaarde, dat zij vereenigbaar is met het lidmaatschap van den Raad, met bijna algemeene stemmen in dien zin, en alzoo in strijd met het gevoelen des Ministers besloten. Aangezien er dus verschil van opvatting bestaat, zoo behoort de behandeling dier vraag, welke over de al- of niet toelating van genoemd lid beslist, uit te maken een punt van discussie, en vordert zij een naauwgezet onderzoek bij de overlegging der geloofsbrieven.

Assen Aug. 1853. X. IJ. Z.

Een belangrijk verschijnsel.

Reeds heeft iemand den heer Nassau dank gebragt, voor zijne welgelukte poging, om van de Drentsche Staten buitengewone gelden te verkrijgen voor onze lagere scholen. 'k Beloef daar niets meer bij te voegen; maar 'k wil toch nog eens op het *feit* wijzen als een *hoogstbelangrijk* verschijnsel in 't algemeen, ook voor Drenthe in 't bijzonder.

Ik mag vaststellen, dat alle onderwijzers er wel degelijk notitie van hebben genomen, evenzeer als de verstandigen in den lande en de voorstanders van ons onderwijs. Maar daar blijft altijd nog eene groote menigte over, onnadenkenden, onverschilligen, laauwen, kortzigtigen, die nooit er op letten, wat er voor het onderwijs gedaan wordt of niet gedaan of gedaan moet worden; eene menigte menschen, die er toch waarlijk belang bij hebben voor hen of voor hunne kinderen, dat een goed onderwijs verkrijgbaar is; maar die, ellendig genoeg! maar al te veel vergeten, dat ze *menschen*, dat ook hunne natuurgenooten menschen, nog meer, dat de meesten hunner christenmenschen zijn..... Zie, daar roer ik onwillekeurig een punt aan, dat ik hier, ook voor mijn bijzonder doel, wel met een woord mag in 't licht stellen.

Ik zeî zoo even, dat allen belang bij het onderwijs hebben. Zoo zeggen de besten dagelijks ook, en ze voegen er doorgaans bij, dat men tegenwoordig al vrij wat leeren moet, als men wat worden wil in de wereld. Ge ziet, wat ze er mêe bedoelen. Eenvoudig dit: Zullen onze kinderen eenmaal zelve den kost kunnen verdienen en met eere door de wereld komen — hoe ze er weer *uit* komen, dat mogen ze zelve zien! — dan moeten we hun wat leeren laten; maar konden ze zonder dat hun brood verdienen, dan hielden we die onnoodige uitgave van schoolgeld stilletjes in den zak. Dat meenen die goede menschen met hun belang bij het onderwijs. Snuggere menschenkenners voegen hun dan wel als tegenwerping toe: Maakt ze niet al te wijs. Hans komt met zijn domheid voort! — En ik geloof, dat deze juist zoo geheel en al geen ongelijk hebben. Maar ik wil hun eene tegenwerping van meer gewigt maken, met de woorden van een' beroemd' schrijver van onzen tijd. Hij zegt omtrent me deze woorden: „De mensch moet ontwikkeld worden, omdat hij *mensch* is, en juist niet, omdat hij schoenen, spijkers of spelden maakt."— Ziet ge, geachte lezer! dat is het doel van het onderwijs. Daarom moeten allen belang in het onderwijs stellen, de aanzienlijke en de geringe, de kuiper, de kleermaker en de boer, de Koning en wie in eenig bestuur zitten, wel het allermeest. Wij zijn menschen, d. i. naar Gods beeld geschapen, beelddragers Gods, priesters, gezalfden, heiligen, wien allen het hoogverhevene, maar ook ernstige woord wordt toegeroepen: „Wordt dan volmaakt, gelijk uw Vader in de hemelen volmaakt is."— Sommigen zullen mij niet begrijpen. Velen zullen hier over mij glimlagchen, als over een dwaas denkbeeld het hoofd schudden of onverschillig zeggen: gekheid! praatjes! Anderen zullen nog wel wat anders en ergers zeggen. Maar één ding verheugt me daarbij: dat ze de heilige orde der dingen niet kunnen omkeeren en Gods werk vernietigen of tegen Gods bedoelingen inwerken. — Doch ik zou bijna mijn onderwerp vergeten. Misschien zeg ik over deze zaak later nog wat meer.

Zie, *dat* moet het doel van het onderwijs zijn. Onze kinderen moeten brave, verstandige, fiks ontwikkelde menschen worden. De geestvermogens, door God den arme zoowel als den rijke gegeven, en niet te vergeefs, niet om ze te laten, wat ze zijn — daarmeê zoudt ge u erg bezondigen — die vermogens, bij het kind in kiemen aanwezig, moeten in werkzaamheid gesteld, naar buiten gebragt, geoefend, ontwikkeld worden. Dan zullen onze kinderen ook wel in staat zijn, om met eere door de wereld te komen en hun brood te verdienen. Dan zullen er ook wel goede burgers in 't land komen, die het wèl gaat en schatten verzamelen.

En let er nu op! Over die zaak, over dat onderwijs hebben onze Prov. Staten gesproken. Ze hebben er hunne aandacht op moeten bepalen. Veel moeten ze spreken over vaarten en wegen, over gebouwen, over middelen ter bevordering van welvaart, bovenal veel over de financien. Zelden wordt *over* de zaak van 't onderwijs ernstig beraadslaagd. En er was een tijd, dat er geheel niet aan gedacht werd. Het provinciaal budget heeft allerhande posten van uitgaaf. Nu prijkt er ook een op: *f* 1000 *ter aanmoediging van het onderwijs.* Zie, dat is wàt nieuws, dat is heerlijk, dat is een sieraad van het budget! Of er nu *f* 1000 toegestaan is, of 300 of 5000, daarin steekt het belangrijke der zaak niet. 't Komt er maar op aan, dat er eene som is toegestaan *ter aanmoediging van het onderwijs.* Mij dunkt, in volgende jaren wordt die som vergroot; want het is wel noodig in Drenthe. Door het goedkeuren van de som, en dat met eene groote meerderheid van stemmen, hebben de Staten erkend, dat ze 't onderwijs aanmoedigen *moeten*, dat het eene zaak is, waaromtrent zij hooge pligten te betrachten hebben.

God geve er zijn' zegen op!

Op eene zaak wil ik echter met eenige afkeuring wijzen! 'k Had liever gehad, dat men had kunnen maken, dat er op elk gemeente-budget een post prijkte, als nu op het provinciale staat. Wel moet de geest van boven komen; maar het effect van de uitstorting moet worden bespeurd. Bij de individuen moet de kracht en de lust gewekt worden, wil men het geheel in werkzaamheid zien. En de gemeente-besturen zijn hier individuen tegenover het Hooger bestuur. Bij hen moet zelfstandig leven werkzaam worden, leven in den waren zin des woords. Zij allereerst moeten het als hun pligt kennen, ook te zorgen voor de geestelijke belangen hunner burgers.

Evenwel, wat de Prov. Staten gedaan hebben, is een heerlijk voorbeeld voor de gemeente-besturen in Drenthe. En als zoodanig verwacht ik er grooten zegen van, is 't niet spoedig, dan na verloop van tijd. De beste, krachtigste boomen groeijen 't langzaamst. *Ingezonden.*

NAGEKOMEN BERIGT.

Men verneemt, dat de opening der jagt in Drenthe is bepaald op Donderdag 15 September e. k.

ADVERTENTIEN.

BEKENDMAKING.

GEDEPUTEERDE STATEN van de Prov. Drenthe, brengen, ten gevolge eener heden ontvangene missive van den waarnemenden Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in dit gewest, d.d. 29 dezer, ter kennis van de belanghebbenden, dat wegens te verrigten herstellingen aan nagemelde bruggen over de Drentsche Hoofdvaart de passage met rijtuigen over dezelve zal gesloten zijn, als:

Over de *Witteltorbrug* en de 1e *Uffelterbrug*, van en met *Woensdag den 31 dezer*, tot en met *Zaturdag den 3 September aanstaande*, en

Over de *Lekbrug*, van en met *Maandag den 5* tot en met *Donderdag den 8 September eerstkomende.*

Assen, 30 Augustus 1853.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
De Voorzitter, DE VOS VAN STEENWIJK.
De Griffier, W. H. HOFSTEDE.

Allen die iets te vorderen mogten hebben van, of verschuldigd zijn aan wijlen WILLEM KEIZER, in leven wever te *Vledder*, worden uitgenoodigd, om daarvan voor of op den **10 September e.k.**, opgave of betaling te doen, ten *KANTORE* van Mr. W. O. SERVATIUS, *NOTARIS* te *Dwingelo.*

De ondergeteekende neemt de vrijheid aan zijne gewestgenooten mede te deelen, dat door heeren directeuren der

TWEEDE NEDERLANDSCHE

LEVENS-VERZEKERING COMPAGNIE

te **Amsterdam**, opgerigt krachtens Koninklijk besluit van den 12 Februarij 1843, no. 70, de benoeming van den heer P. VAN SON, als **AGENT** dier MAATSCHAPPIJ, is ingetrokken, en de ondergeteekende als hun **eenige Agent** in *DRENTHE* aangesteld, zoodat bij dezen thans alle **inlichtingen** nopens die Maatschappij zijn in te winnen, die hij met de meeste bereidwilligheid aan ieder, welke zulks mogt verlangen, zal geven.

Meppel, den 29 Augustus 1853.

H. CRULL, Cand. Not.

OP MAANDAG DEN 12 SEPTEMBER

1853, 's avonds te 6 ure, ten huize van den Logementhouder J. WIND te *Smilde*, zal, ten overstaan van Mr. J. T. KIJMMELL, Notaris te *Westerbork*, door de ERVEN KIJMMELL worden gehouden de

TWEEDE VEILING OF PALMSLAG

van

1o. De **KOORNWINDMOLEN**, met bijbehoorend **HUIS** en **SCHUUR**, **HOF** en **KAMPEN**, staande en gelegen te *SMILDE*, bij de *VEENHOOP*; bij de INZATE gekomen op de som *f* 7570.00, te weten: de Molen met aanhoorigheden en voorste kamp op *f* 6408.00 en de achterste kamp op *f* 1162.00.

2o. De **KOORN-WINDMOLEN**, met bijbehoorend **HUIS** en **HOF**, staande en gelegen te *SMILDE* bij den *WITTERWEG;* bij de eerste veiling gebragt op de som van *f* 5575.00.

Beide (te weten de MOLENS, en niet de HUIZEN en HOVEN, welke tot Mei e. k. verhuurd zijn), om door den KOOPER te worden aanvaard op 1o NOVEMBER eerstkomende, kunnende de gemelde VOORWERPEN van nu af dagelijks door de GADINGMAKENDEN worden in oogenschouw genomen, terwijl de **CONDITIEN van VERKOOP** ter lezing liggen ter gemelder plaatse, alsmede te *Assen* in het Logement van W. SOMER.

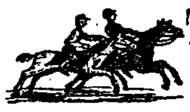

TENTOONSTELLING, KEURING VAN VEE EN

HARDDRAVERIJ

te EMMEN, op Zaturdag 10 September 1853.

Het BESTUUR der VIERDE AFDEELING van het GENOOTSCHAP ter bevordering van den LANDBOUW in de Provincie *DRENTHE* brengt ter kennis:

van de Leden;

Dat er eene VERGADERING dezer Afdeeling zal worden gehouden te *EMMEN* ten GEMEENTEHUIZE op Zaturdag den 10 September e.k., des voormiddags ten elf uur;

van de belanghebbenden:

Dat op dien dag tevens eene TENTOONSTELLING en KEURING van VEE zal plaats hebben;

Dat zal worden toegekend ter vergoeding van reiskosten aan de eigenaren van de beide bestgekeurde, ter tentoonstelling aangebodene STIEREN *f* 15.00
en - 10.00

Dat wordt uitgeloofd:

Voor den bestgekeurden BEER:
Eene 1e premie van ...... - 10.00
„ 2e „ „ ...... - 5.00

Voor den bestgekeurden RAM (Drentsch ras):
Een 1e premie van ...... - 2.50
„ 2e „ „ ...... - 1.50

Dat de aangifte van dit VEE moet geschieden ten GEMEENTE-HUIZE des morgens ten 10 uur en in eigendom moet toebehooren aan den in deze Afdeeling wonenden aanbieder, en nog gedurende dit jaar moet aangehouden worden tot springstieren, beeren en rammen, en eerst na vertoond bewijs daarvan de reiskosten of premiën zullen worden uitbetaald;

Dat na den afloop der Tentoonstelling en Keuring des namiddags ten drie uur zal worden gehouden eene HARDDRAVERIJ, om nader te bepalen prijs en premie;

Dat naar deze zullen kunnen dingen alle paarden, welke des namiddags te half een uur, ten voormelden Gemeente-huize, worden aangeboden en ten genoege der keurmeesters zijn.

Oosterhesselen, den 25 Augustus 1853.

Namens het Bestuur voornoemd,
De Secretaris-Thesaurier,
Mr. J. P. WILLINGE.

BURGERLIJKE STAND.

Meppel, 19—26 Aug. Bev.: E. van Dijk, geb. van Calcar, van d., J. Richter, geb. Maaskamp, van z., G. Mastebroek, geb. Nijkamp, van d., J. Bakker, geb. Eeuwig, van z., A. Worst, geb. Kreumer, van d., G. Valentijn, geb. de Vries, van d., F. G. Hanau, geb. Oldekamp, van z. --- Overl.: J. de Jonge, 1 m., ml.

Coevorden, 21--28 Aug. Geh.: J. Kuiper en H. M. Wolthuis, K. ter Horst en A. J. Wolthuis. -- Bev.: J. G. Klok, geb. Scholtz, van z., Z. Meijerink, geb. Schreur, van z., G. W. Kieft, geb. de Vries, van z. -- Overl.: Harmanus Meijer, ongeh., 30 j., Gerrit Jan Valkman, 50 j., wonende te Hardenbergh, Henderikus Even, 38 j., wonende te Vriezenveen.

Hoogeveen, 21--28 Aug. Ondert.: J. Zomer met M. Fidom.— Bev.: J. Struik, geb. Pruissen, van z., M. de Groote, geb. van der Weide, van d., R. Duinkerken, geb. Veld, van d., D. R. Scholten, geb. Slaa; van d. -- Overl.: Alberdina Jacoba Bennekers, ruim 2 j., Joseph Jans Engeland, ong., 61 j., Hendrik Harms Slomp, 18 j., twee levenl. kinderen van het ml. geslacht van N. Bosch en A. van Goor.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 30 Aug.

Tarwe, Jarige	70	N.pd. *f* 0.00	Boekweit, zand	65	N.pd. *f*	0.0
„ N. Oml.	68	„ „ 10.60	„ „	67	„ „	0.0
dito.	70	„ „ 11.10	„ veen	64	„ „	0.0
„ „ Old.	68	„ „ 10.40	„ „	66	„ „	0.0
„ „ „	70	„ „ 10.00	Paardeboonen . . *f*		7.25 à	7.
Rogge, N. Inl.	66	„ „ 7.80	Groene Erwten . „		9.00 à	0.0
„ O. „	68	„ „ 8.20	Graauwe „ „		10.00 à	00.
„ „ „	70	„ „ 0.00	Koolzaad . . . *f*		11.00 à	13.
Haver, N. dikke	40	„ „ 3.10	Gort, grove . „		10.00 à	10.
„ „	50	„ „ 3.90	Gort, parel . „		13.00 à	
„ Voer	35	„ „ 0.00	Olie, raap per vat		41.00 à	00.00
„ „	40	„ „ 0.00	Raapkoeken		à	00.0
„ Zwarte	35	„ „ 0.00	Lijnkoeken		00.00 à	00.0
„ „	40	„ „ 0.00	Boter ¼ ton. . . .		00.00 à	00.0
Garst, N. wint.	54	„ „ 5.50	Boter ⅛ „		à	00.0
„ „ „	56	„ „ 5.80				
„ „ zomer	56	„ „ 0.00				
„ „ knob.	60	„ „ 0.00				

De aanvoer van meest alle artikelen Granen zijn niet groo[t]. Daar de vraag vermeerderd en ook alle buiten-berigten hoog[er] zijn, waren genoteerde prijzen meestal wel te bedingen. Boekweit en Voer, alsmede Zwarte Haver niet te noteeren, door d[at] er niet aan is. Gort hooger.

ZWOLLE, 26 Aug. Tarwe f 11,00 a f 12.00 .— Rogge f 8,[..] à 9.00. — Garst f 0,00 a f 0,00. — Boekweit f 6.50 à f 7.50. — Boonen f 0,00 a 0,00. — Aardappelen f 1,80 à 2.50. — Boter p[er] ⅛ ton f 17.75 à 18,75; per ℔ f 80 a *f* 0,90.

STEENWIJK, 29 Aug. Rogge *f* 8.10 à 8.75. Boekweit *f* [..] a *f* 0.00 — Boter per ⅛ ton 18,50.

OLDEMARKT, 27 Aug. Boter ⅛ vat *f* 18,00 à 18,50.

AMSTERDAM, 29 Aug. TARWE iets hooger; in E[..] 127, 128 ℔ bonte Poolsche *f* 387, 390, in Cons.: 128 ℔ [..] *f* 400, 406; 129, 130 ℔ dito *f* 405, 416; 130 ℔ dito *f* [..] 124, 125 ℔ dito *f* 350, 375; 128 ℔ roodb. dito *f* 385; [..] Vriesche *f* 345; 127 ℔ Groninger *f* 355; 123, 126 ℔ dito *f* 352. — ROGGE tot voorgaande prijzen aan consumtie: in [..] 118 ℔ nieuwe Archangel *f* 222; in Cons.: 120, 122 ℔ Pruissische *f* 232, 240; 119 ℔ jarige Archangel *f* 232. — GARST hooger verkocht; 102 ℔ nieuwe Old. Winter *f* 184. — HAVER zonder handel. — BOEKWEIT aangenamer; 121 ℔ Holsteinsche *f* 226; 119 ℔ dito *f* 220; 119 ℔ Nijkerker *f* 225; 115 ℔ [..] Fransche *f* 175. — KOOLZAAD bij voorgaanden marktdag [on]veranderd. Verkocht: oud Elve £ 70; op 9 v. Olie in Sept. £ 74; Oct. £ 74½; Nov. £ 75; Dec. £ 75½; April £ 7[..] LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE dadelijk en 1e S[ept.] onveranderd, latere termijnen iets aangenamer met veel h[andel] op 6w *f* 41; Vliegend *f* 40; 1o Sept. *f* 40, 39.75: Oct. *f* 41, *f* 40,75, 41, 40,75; Nov. *f* 41,25, 50, 25; Dec. *f* 41,[..], 75, 50; Mei *f* 41,75, 50, ⅝, 50. — LIJNOLIE vast; op 6w *f* 33,50 Vlieg. *f* 32,50. — HENNEPOLIE op 6w. *f* 39,50, Vlieg. *f* 38,5[0] RAAPKOEKEN per 1040 stuks *f* 82 a 86. — LIJNKOEKEN per 104 stuks *f* 11 à 13,50.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 29 Aug. 1853.

			GEBLEVEN.				GEBLE[VEN.]
Nederl. W. S.	2½	pct.	63½	*Polen.* Oblig.	4	pct.	87
„ „	3	„	76 9/16	*Spanje.* Oblig.	1	„	2[..]
„ „	4	„	95 11/16	Obligatien	3	„	
Amort. Synd.	3½	„	94½	Binnenl.	3	„	4[..]
Handelm.	4½	„	130	Amortisable			
O.I. Leening	4	„	95½	Bewijz. Coup.			6[..]
Aand. Holl. Spoorw.				*Oostenrijk*,			
Aand. Rijn Sp.	4½	„	104½	Oblig. Goll	5	„	
Haarl. Meer	5	„		„ „	4	„	7[..]
Rusl. Ob. Hope	5	„	109¼	„ Metal.	5	„	8[..]
Dito 1828/29	5	„	108⅞	„ „ N.	5	„	9[..]
Cert. 1831/33	5	„	98⅛	„ „	2½	„	4[..]
Dito 1840	4	„	93⅛	*Belgie*, Cert.	2½	„	
Dito Stieglitz	4	„	92¼	Rothschild	2½	„	
Ins. in Assign.	6	„		*Portug.*, Lond.	5	„	
Cert. van dito	6	„	75	„	4		
				Amerika Bank-Act.			

Ter BOEK- en COURANTDRUKKERIJ
van **M. T. Sz. GRATAMA**, te Assen.